

THE SCRIPT OF OTTOMAN-RUSSIAN TREATY OF 1812

Ionuț COJOCARU*

Abstract. The Russian Ottoman war of 1806-1812 caught the Romanian Principalities as in a vise. The conflict of the two Empires proceeded on the territory of the Romanian Principalities, with critical consequences for the Romanian people. If until 1812 the Principalities were under the direct influence of the Sublime Porte, after the war, which was won by the Russians, these territories fell under the influence of the Russians. After the war and the Russian-Ottoman treaty, signed in Bucharest, in May 1812, Bessarabia came under the control of the Tsarist Empire, and the Ottoman Empire was compelled to retreat towards the South of the Danube.

The analysis of the document reveals the great importance attached at that time by the Sublime Porte to the French-Russian relationships in order to support their immediate interests as to the claims of the Tsarist Empire. It was precisely this fact that led to a procrastination of the discussions meant to establish the peace, with a view to determining the Tsarist Empire to cede as many things as possible at the negotiating table, as a consequence of the conquests won by the armies both in the Orient and especially in the Balkans. During the negotiations, the tsar's emissaries themselves declared from time to time to the Ottoman delegates that the Sublime Porte behaved in that way because the Tsarist Empire was confronted with Napoleon's threat of launching a campaign against the Russians. The consequences of this strategy adopted by the Ottomans materialized in the clauses of the peace concluded in Bucharest (May 29, 1812), which finally settled the frontiers along the Prut River, but this happened only after long discussions and controversies over the frontier being along the Danube, then along the Milcov or the Siret rivers. Let us also mention that Moldavia's frontier had been decided by the peace of Luck (1711), which concluded an alliance treaty between Dimitrie Cantemir, the prince of Moldavia, and Peter the Great; moreover, this treaty also guaranteed Dimitrie Cantemir's hereditary reign, the borders of Moldavia along the Dniester River and the right of the Romanian prince to take refuge in case of need in Russia.

When reading attentively these documents, we may infer that the negotiations took place in extremely tense conditions, each party clinging as strongly as possible to its position, in order to obtain as many political advantages as it could, for the present moment or for the future. That is why not only once did these negotiations reach the point of being interrupted, inviting a new war. Nonetheless, each time there was a way of resuming the diplomatic negotiations. Unquestionably, the Ottoman delegation sought to take the utmost advantage of the tense relations existing between the French and the Russians, avoiding at the same time to conclude an alliance both with Russia and France, despite their perseverance in trying to use the Ottoman factor in order to be beforehand sure of being victorious in a potential military conflict. All these aspects can also be inferred from the context of the treaty signed at Manuic's Inn.

Keywords: 1806-1812 Russo-Ottoman war, conclusions, borders, Bessarabia, Bucharest Treaty

---

* Lector of the University of South-East Europe – Lumina; general secretary of the Romanian-Turkish Friendship Association.

1812 mai 29 (1227 cemazi I 17)¹ București

Tratatul de pace (Sulhname), în 16 articole, încheiat la București între Imperiul Otoman și Rusia, Text întocmit de împuterniciții otomani. O serie de articole ale acestui tratat se referă la Moldova și Țara Românească,

Cu numele lui Allah cel milos și milostiv!

Mulțumiri lui Allah, care a înălțat pacea în locul războiului și a dat liniște beraialelor² și oamenilor! Ne închinăm și-l slăvim pe stăpânul nostru Muhammed, profetul preaînaltului Allah, ca ne-a adus pace și liniște! Mulțumim urmașilor mari ai profetului!

Motivul scrierii paginilor care urmează este că măria sa gloriosul, înțeleptul, mărețul, maiestuosul și puternicul nostru padișah³ al Dinastiei otomane, binefăcătorul nostru și efendiul⁴ nostru cel cu titlul înalt de șehinșah⁵, precum și majestatea lor, magnificul și puternicul împărat și padișah⁶ al tuturor rușilor⁷, depunând eforturi sincere de a schimba și de a pune capăt dușmăniei și intrigilor care au cuprins de câțva timp încoace statele lor, și-au exprimat gândurile lor sincere de a încheia o pace trainică și de a reînnoi legăturile lor de prietenie.

De aceea, din partea înălțimii lor, a măriei sale șehinșahului, am fost desemnat sărmanul de mine⁸, ca delegat, prin voia și sub supravegherea fericitului, binevoitorului și alteței sale marele vizir și serdar⁹-suprem¹⁰, pentru încheierea păcii și prieteniei, și am fost numit, cu un act de împuternicire din partea Înaltei Curți, așa cum se vede din semnătura mea, scrisă la urmă. De asemenea, din partea împăratului cel amintit mai sus a fost însărcinat și învoit, ca împuternicit special, cu act de împuternicire din partea excelenței sale înaltului și onoratului conte de Golenicef (?) Mihail Kutuzof¹¹, care este general de infanterie și

¹ Anul 1812 după calendarul arabesc. Era musulmană s-a început pe 16 iulie, 622 DH. Această dată a fost stabilită de cel de-al doilea calif, Umar I conform versetelor din Coran. Numărătoarea anilor începe din primul an al migrării lui Muhammed. Așa cum în calendarul Iulian se adaugă la sfârșit en (era noastră) sau AD (anno Domini), sau DH (după Hristos), la fel și în calendarul musulman se adaugă AH (anno Hegirae, adică în anul când a avut loc Hegira) pentru a specifica data exactă. Calendarul Islamic este bazat doar pe ciclul lunar. Calendarul Iulian, cel pe care-l folosim noi, este bazat pe ciclul solar. Exact ca și calendarul Iulian, calendarul islamic are 12 luni în fiecare an. Fiecare lună din calendar începe când este lună nouă. Din această cauză calendarul Islamic diferă de cel iulian cu 11 zile mai puțin.

² Teritoriu ocupat și administrat direct de autoritățile militare turcești.

³ Mahmud al II-lea (1808 – 1839).

⁴ Domnul.

⁵ Conducător.

⁶ Titlul purtat de un monarh în Orient.

⁷ Alexandru I (1801 – 1825).

⁸ Mehmed Galib-Efendi.

⁹ Comandant de oaste, mai ales de călărime.

¹⁰ Ahmed Pașa.

¹¹ Mikhail Illarionovich Golenishchev-Kutuzov, general rus.

comandantul șef al oștirilor rusești, și cavalerul tuturor ordinelor din Rusia, înaltul și priceputul Andrei Italinski, care este sfetnicul particular al împăratului cel amintit mai sus și șambelanul său de acum și care, fiind cavalerul multor ordine a obținut acuma înalta distincție cu semiluna. De asemenea, a mai fost numit noblețea sa Jean de Sabaniff care este geaeral locotenent al oștilor imperiale și comandantul șef al ofițerilor armatei și cavalerul numeroaselor ordine. A mai fost numit și excelența sa nobilul Iosif Fonton, care este sfetnicul de acum al împăratului cel amintit și cavalerul unor ordine.

De aceea, după ce, potrivit obiceiului, am prezentat și am schimbat documentele noastre de împuternicire (ruhsatnâme) în orașul București (Bukreș), care este locul de convorbiri, am ținut ședințele de convorbiri și, după discuții repetate, am căzut de acord asupra condițiilor și clauzelor arătate mai departe:

Articolul întâi: O dată cu încheierea acestui tratat de pace, încetând și înlăturându-se, pe uscat și pe mare, toate felurile de ostilități și de neînțelegeri, care au continuat până în ziua de azi între cele două state, să se mențină pe veci pacea și prietenia și buna înțelegere între șehinșahul Dinastiei otomane și împăratul și padișahul tuturor rușilor, ca și între moștenitorii tronului și succesorii și împărățiile lor.

Pentru a împiedica în mod sincer toate motivele care ar putea duce la dușmănie, cele două înalte state contractante să fie atente și să-și depună în mod deosebit eforturile lor de prevedere și, respectând toate articolele câte au fost întărite prin acest tratat de pace (sulhname), să cerceteze cu atenție ca, de acum încolo, să nu apară, nici dintr-o parte și nici dintr-alta, pe ascuns sau fățiș, nici un fel de fapte sau acțiuni contrare înțelegerii amintite mai sus.

Articolul doi: Potrivit articolelor care au fost reînnoite și confirmate cu cea mai mare claritate între cele două puternice state contractante, cele două părți să acorde amnistie și iertare tuturor supușilor și raialelor lor care, în timpul acestui război, terminat, au acționat împotriva statului și țării, fie în privința operațiunilor militare, fie în privința altor chestiuni, și, considerând totul ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, să nu fie chemat la răspundere și pedepsit nici unul dintre cei de acest fel, pentru faptele lor anterioare, iar atunci când cei de felul persoanelor amintite mai sus se vor întoarce la vechile lor cămine, să se ia în considerație, în privința lor, legile în vigoare pentru ceilalți și ei să fie, astfel, siguri de avuțiile pe care le aveau înainte de aceasta și să le stăpânească în liniște.

Articolul trei: Exceptând articolele modificate cu timpul, conform înțelegerilor anterioare, precum și articolele care au fost modificate în prezentul tratat de pace, în rest, toate tratatele și convențiile (șurutnâmeler), ca și toate

înțelegerile și șeneturile¹ speciale, care au fost încheiate și confirmate, la datele cunoscute, între înalta împărăție otomanicească și statul Rusiei, fiind confirmate din nou, cele două puternice state contractante să le respecte cu cea mai mare strictețe, fără a le aduce prejudicii.

Articolul patru: În primul articol al senetului privitor la preliminariile păcii, care se încheiase mai înainte, se prevedea ca hotarul dintre cele două state să fie râul Prut, de la intrarea acestuia în țara Moldovei și până la locul unde se întâlnește cu fluviul Dunărea, iar de acolo să urmeze partea stângă a fluviului Dunărea, până la Gura Chilieii și până la mare, iar gura amintită să fie folosită în comun de ambele părți. Dat fiind că partea stângă a fluviului Dunărea, începând din fața Ismailului și până la Gura Chilieii, menționată mai sus, este foarte aproape de țărmul care va rămâne sub stăpânirea împărăției Rusiei, de aceea, insulele mici de aici, nepopulate înainte de război, să nu fie ocupate și luate în stăpânire de nici unul dintre state, iar de acum încolo, neconstruindu-se pe aceste insule nici un fel de fortificații și întărituri, ele să fie lăsate deșerte, dar să se îngăduie raialelor celor două părți să meargă acolo pentru a tăia lemne sau pentru pescuit.

De asemenea, să se fixeze semne și pe insulele mari din fața Ismailului și Chilieii, socotindu-se părțile foarte apropiate de malul stâng al Dunării, despre care s-a amintit, și ele să rămână goale și nelocuite, exceptând satele care existau acolo înainte de război, precum și Chilia Veche. Dat fiind că Înalta împărăție a cedat statului Rusiei pământul situat în stânga Prutului, cu cetățile existente și cu orașele și cu satele și cu toți locuitorii lor, tocmai de aceea, mijlocul râului Prut să fie hotar între cele două state, iar la Gura Chilieii, care, după cum s-a amintit, va fi folosită în comun, precum și pe apele Dunării corăbiile de negoț ale celor două state să circule ca și mai înainte. Doar flota de război a statului Rusiei să pătrundă de la Gura respectivă numai până la locul unde râul Prut se varsă în Dunăre.

Articolul cinci: De asemenea, împărăția Rusiei să înapoieze și să predea Înaltei împărății otomane pământul Moldovei (Bogdan) de pe partea dreaptă a râului Prut, de care s-a amintit mai înainte, precum și Țara Românească (Eflak) și Oltenia², așa cum se află ele în prezent, cu cetățile lor, cu orașele și cu târgurile și cu satele și cu locuitorii lor, precum și cu tot ce se află în țările sus-zise. De asemenea, să predea și insulele de pe Dunăre, afară de cele menționate în articolul patru de mai sus. De asemenea, Înalta împărăție să respecte documentele și seneturile cu privire la privilegiile Țării Românești și Moldovei, care au fost încheiate până la începutul războiului, așa cum se scrie în articolul cinci al senetului de preliminarii, de care s-a amintit. De asemenea, să fie respectate întocmai prevederile articolului patru din Tratatul de la Iași, în care se arată că, din cele două țări, nu vor fi cerute socotelile (muhasebat) din trecut și nici dările

¹ Act, document.

² Kara-Eflak = Valahia Neagră.

covenite din perioada războiului. De asemenea, Înalta împărăție consimțind pentru nivelul dărilor din Moldova, în raport cu întinderea actuală a Moldovei, locuitorii celor două țări să fie scutiți pe timp de doi ani, începând de la data schimbului actelor de ratificare, iar pentru cei care, dintre locuitorii de acolo, vor să emigreze în alte ținuturi, să se adauge încă patru luni și să se execute întocmai.

Articolul șase: Așa cum se prevede în articolul trei al preliminariilor amintite mai sus, afară de hotarul de la râul Prut, celelalte hotare, din părțile Anatoliei și din alte părți, se vor menține toate așa cum au fost înainte de război. De aceea, statul Rusiei să înapoieze și să predea Înaltei împărății cetățile și celelalte locuri din interiorul acestor hotare vechi, pe care le-a ocupat în timpul acestui război, să predea orașele și târgurile și satele și locuitorii, precum și tot ce se află pe acolo, în starea în care se găsesc în momentul de față.

Articolul șapte: Dacă, printre locuitorii ținuturilor părăsite și cedate statului Rusiei, se găsesc musulmani care, din momentul declarării războiului, au rămas în părțile acelea, de asemenea, dacă dintre raialele din celelalte ținuturi ale Înaltei împărății, au rămas unii, în timpul campaniei, în ținuturile amintite mai sus, atunci, cei care doresc, să treacă pe pământurile Înaltei împărății cu familiile, cu copiii și cu averile lor și să se așeze definitiv sub stăpânirea Înaltei împărății. În privința chestiunii mai sus amintite nu li se vor crea dificultăți și nu li se vor pune piedici absolut deloc.

Afară de aceasta, atât ei, cât și locuitorii, care, fiind din ținuturile părăsite statului Rusiei, se află azi în țările Înaltei împărății, vor fi liberi să-și vândă averile și proprietățile lor, pe care le dețin în ținuturile respective, locuitorilor din acele ținuturi, cui anume doresc ei să le vândă, și să aducă valoarea lor în țările otomane. De aceea, în vederea reglementării treburilor amintite, să li se acorde un termen de optsprezece luni, începând de la data schimbului actelor de ratificare ale prezentului tratat de pace.

De asemenea, și tătarii din tribul Iedisan, de prin părțile Bugeacului, care au trecut în Rusia, să aibă permisiunea ca, după voia lor, să se întoarcă în țările otomanești, cu condiția ca Înalta împărăție să-și ia asupra ei obligația de a plăti și de a achita statului Rusiei cheltuielile care s-ar fi făcut, cu prilejul transportării și stabilirii tătarilor pomeniți mai sus.

De asemenea, să se procedeze și invers, adică, creștinii care posedă proprietăți în ținuturile părăsite și cedate statului Rusiei și care sunt născuți în ținuturile respective, dar care, în momentul de față, locuiesc în țările otomane, să aibă posibilitatea de a se transfera, dacă doresc, și de a se stabili cu familiile și cu copiii și cu averile lor în ținuturile cedate, menționate mai sus, fără a li se pune deloc piedici. Dar, tot în termen de optsprezece luni, de la data schimbului documentelor de ratificare ale acestui tratat de pace, și ei să-și vândă locuitorilor

din țările înaltei împărății diferitele lor feluri de averi, pe care le au în țările otomane și să li se îngăduie să transporte valoarea lor în ținuturile statului Rusiei.

Articolul opt: Potrivit celor scrise în articolul patru al senetului de preliminarii, cei de neam sârbesc fac parte, din trecut și până acum, dintre raialele tributare ale înaltei împărății otomane și nu există nici o îndoială că înalta împărăție arată milă și generozitate față de ei. Cu toate acestea, dat fiind intervenția celor din neamul amintit mai sus la operațiunile din timpul acestui război, s-a considerat potrivit ca liniștea lor să fie întărită prin asigurări clare. De aceea, înalta împărăție să acorde neamului amintit iertare și amnistie totală și, pentru a nu trage pe nimeni la răspundere pentru faptele lor din trecut, să considere totul ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

De asemenea, pe pământul în care locuiesc cei din neamul respectiv neexistând fortificații, din trecut și până acum, cele care au fost construite din pricina războiului să fie dărâmate și ruinate, ele nemaifiind necesare de acum încolo, iar toate cetățile și palâncile și celelalte locuri fortificate, care existau din trecut și până acum, să fie trecute, ca și mai înainte, în proprietatea și posesiunea Înaltei împărății cu toate tunurile și munițiile și cu cele necesare războiului, precum și cu alte unelte care se află în ele. Dat fiind ca acolo vor fi numiți, după voie, garnizoane de pază (mustahfiz), acești ostași de pază să nu persecute, în nici un fel, pe cei din neamul sârbesc, călcând drepturile convenite raialelor. De aceea, din sentimente de milă față de ei, Înalta împărăție să ia măsuri pentru siguranța lor.

Astfel, Înalta împărăție să aranjeze cu cei din neamul sârbesc unele cereri ale lor, cum ar fi, de pildă, aceea ca să se acorde și neamului amintit mai sus privilegiile de care se bucură raialele Înaltei împărății aflate pe insulele din Marea Mediterană, precum și raialele din celelalte părți, astfel ca cei din neamul respectiv să obțină înalta sa milă și să-și conducă singuri treburile lor dinlăuntru, ca și ceilalți. De asemenea, Înalta împărăție să aranjeze cu sârbii cererile pe care le vor avea cei din neamul respectiv față de Înalta împărăție, cum ar fi, de pildă, predarea directă, de către ei, a dărilor fixate și care se cer percepute.

Articolul nouă: Toți prizonierii de război sau ceilalți prizonieri, femei sau bărbați, aflați în ținuturile celor doua state, din oricare neam și de orice rang ar fi, sa fie trimiși și predați fără nici un fel de despăgubiri (bedel), îndată după efectuarea schimbului documentelor de ratificare ale acestui tratat de pace, afară de creștinii care au primit cu voia lor credința islamică în Înalta împărăție și afară de musulmanii care s-au creștinat de bunăvoie în împărăția Rusiei.

De asemenea, articolul de mai sus să fie îndeplinit întocmai și pentru raialele rusești care, după semnarea acestui tratat de pace, s-ar putea să se găsească în țările Înaltei împărății, căzând prizonieri într-un fel oarecare, ceea ce s-ar fi putut întâmpla. Totodată, și statul Rusiei își ia, de asemenea, angajamentul ca să aplice același procedeu în privința tuturor supușilor Înaltei împărății. De aceea, în

privința cheltuielilor care s-au făcut pentru întreținerea prizonierilor, cele două înalte state contractante să nu aibă dreptul de a pretinde restituirea sumelor. Afara de acestea, prizonierii să fie aduși, predați și schimbați prin mijlocirea slujbașilor (me`mur) care se vor afla la hotare, iar cele necesare pe drum, până la predarea lor, să fie asigurate de fiecare din cele doua state.

Articolul zece: Afacerile și pricinile pe care le aveau supușii și raialele celor două părți și care au fost întrerupte din cauza războiului nefind considerate ca terminate, să se înceapă la rezolvarea lor pe căi legale, în urma acestui, tratat, și să fie lichidate. De asemenea, să fie achitate repede și în întregime ceea ce au de primit raialele celor doua părți fie de la supușii celor două părți, fie de la fisc (miri).

Articolul unsprezece: Prin încheierea acestei păci, se stabilește ca, după schimbul documentelor de ratificare de către ambele puteri, împărăția Rusiei să înceapă să evacueze oștile sale și flota sa ușoară de pe teritoriile și apele Înaltei împărății. Dat fiind însă că această chestiune trebuie să se aplice după distanță, din aceste împrejurări și nevoi, cele doua puteri contractante au stabilit termenul de trei luni, ca dată ultimă pentru evacuarea totală a părților Anatoliei și a părților Țării Românești și Moldovei, începând de la data schimbului documentelor de ratificare.

De aceea, începând din ziua schimbului documentelor de ratificare și până la expirarea termenului amintit mai sus, ostile de uscat ale împărăției Rusiei să plece în întregime din toate ținuturile, fie de prin părțile Rumeliei, fie ale Anatoliei, care au fost înapoiate înaltei împărății otomane, potrivit acestei înțelegeri. De asemenea, și flota sa ușoară, precum și toată flota de război să iasă din apele Înaltei împărății otomane.

Atât timp cât, până la expirarea termenului de evacuare, se vor afla oști ale Rusiei în țările și cetățile care, potrivit acestui tratat de pace, au fost înapoiate înaltei împărății otomane, de către statul Rusiei, ele vor rămâne sub administrarea statului Rusiei în starea în care se află în momentul de față. De aceea, până la ieșirea totală a oștilor respective, Înalta împărăție otomană să nu se amestece deloc, iar în ceea ce privește procurarea și pregătirea proviziilor și ale celorlalte lucruri necesare oștilor mai sus amintite, să se procedeze, până la expirarea termenului de evacuare, așa cum se procedează în prezent.

Articolul doisprezece: Dacă, potrivit celor scrise în articolul șapte al tratatului de pace de la Iași, ambasadorul statului Rusiei de la Poartă sau sfetnicul său, vor prezenta în scris, în conformitate cu tratatul respectiv, reclamații fie despre pagubele aduse de cetele de corsari din Algeria, Tunisia și Tripolitania, nizamului privitor la negustorii și raialele împărăției Rusiei, fie despre condițiile de negoț, care se mențin, atunci să se depună eforturi din partea Înaltei împărății pentru respectarea condițiilor necesare și să se arate grijă în vederea rezolvării lor cu bine,

fără a se tergiversa luarea măsurilor severe cerute. De asemenea și din partea statului Rusiei să se procedeze la fel față de supușii și raialele Înaltei împărății, în privința cerințelor condițiilor de negoț.

Articolul treisprezece: Dat fiind că Înalta împărăție otomanicească și persanii fac parte din familia islamică, după încheierea prezentului tratat de pace, statul Rusiei acceptă eforturile Înaltei împărății otomanicești în privința lichidării războiului dintre statul Persiei (Iran) și statul Rusiei, mijlocind pentru încheierea unei păci echitabile între cele două părți.

Articolul paisprezece: În urma semnării și confirmării acestei păci, să se trimită în grabă, din ambele părți, porunci și sfaturi comandanților de oști, de pe uscat și de pe mare, în vederea încetării ostilităților. De asemenea, ostilitățile care ar putea să apară după data semnării fiind socotite ca și cum nu s-ar fi întâmplat, ele să nu determine absolut de loc modificarea clauzelor acestui tratat. De asemenea, să fie înapoiate și predate fără întârziere pământurile care ar fi putut fi ocupate și luate în stăpânire de oricare dintre cele două înalte state contractante.

Articolul cincisprezece: După semnarea acestui tratat de pace de către împuterniciții celor două părți, el să fie confirmat din partea mării sale marelui vizir al Înaltei împărății și din partea primului împuternicit al statului Rusiei. Apoi, tot prin mijlocirea delegaților celor două părți, să se îndeplinească și schimbul, în termen de zece zile de la data semnării, și chiar mai devreme, dacă va fi cu putință.

Articolul șaisprezece: Acest tratat de pace veșnică să fie confirmat și întărit de către șehinșahul Dinastiei otomane, ca și de împăratul și padișahul Rusiei, fiind semnat, potrivit obiceiului, cu propriul lor scris, în mod oficial și solemn, iar actele de confirmare să fie schimbate în termen de patru săptămâni, sau mai devreme, dacă e cu putință, de la data tratatului de pace și la locul unde s-a încheiat acest tratat de pace (muahede), prin mijlocirea delegaților celor două părți.

Încheiere: Cu ajutorul preaînaltului Allah, acest sened de pace a fost scris și înregistrat și sigilat și semnat de noi, potrivit actului de împuternicire (ruhsatname) imperială, purtător de glorie aflat în mâinile noastre, pentru a se face, din ambele părți și la termenul stabilit mai sus, schimbul tratatului de pace, cuprinzând cele șaisprezece articole amintite mai sus, precum și schimbul documentelor de ratificare (tasdikname), și a fost schimbat cu senedul semnat și încheiat de delegații amintiți mai sus ai împărăției Rusiei.

Scris în ziua a șaptesprezecea a lunii djemazi-el-evvel din anul 1227, în orașul București (Bukreș)¹.

---

¹ Semnat la Hanul lui Manuc.

TRAITÉ DE PAIX

Au Nom de Dieu Tout Puissant.

Sa Majesté Impériale, le très-haut et très-puissant Empereur et Autocrate de toutes les Russies, et Sa Hautesse, le très-haut et très-puissant Empereur Ottoman également animés du désir sincère de mettre fin à guerre jusqu'à présent entre Leurs Empires respectifs, et de rétablir d'une manière solide la paix, l'amitié, et la bonne harmonie, ont jugé à propos de confier ce saint et salutaire ouvrage aux soins et à la direction de Leurs suprêmes Plénipotentiaires, c'est-à-dire, Sa Majesté Impériale de toutes les Russies au très-il lustre et très-excellent Seigneur Michel, Comte de Golénistcheff Koutousoff Son Général d'infanterie, Commandant de Son armée, Chevalier de tous les ordres de Russie; Grand-Croix de l'ordre Impérial de Marie-Thérèse, et commandeur de l'ordre souverain de St.- Jean de Jérusalem; et Sa Majesté L'Empereur Ottoman, au très-illustre et très-excellent Seigneur Achmed Pacha, Grand Visir et Généralissime de la Sublime Porte Ottomane, afin que ledit oufrage de la pacification puisse être terminé par des personnes respectivement nommées choisies et munies des pleins pouvoirs nécessaires, pour stipuler, arrêter et signer le présent Traité de paix. En conséquence de quoi ont été choisis, nommés et munis de pleins pouvoirs, savoir: de la part de la Cour Impériale de Russie, les très-excellents et très-honorables: André d'Italinsky Conseiller privé de Sa Majesté Impériale, Son Chambellan actuel, Chevalier des ordres de St. - Wladimir de la seconde classe, de Ste. - Anne de la première de l'ordre Impériale Ottoman du Croissant de la première classe, et commandeur de l'ordre Souverain de St. - Jean de Jérusalem; Jean de Sabanéeff, Lieutenant-Général des armées de Sa Majesté Impériale, Chef d'Etat-major de la grande Armée des bords du Danube, Chevalier des ordres de St.- Wladi mir de la seconde classe, de Ste. - Anne de la première, et de St.- George de la troisième; et Joseph de Ponton, Conseiller d'Etat actuel de Sa Majesté Impériale Chevalier de l'ordre de St. -Wladimir de la troisième classe, et de Ste.- Anne de la seconde. Et de la part de la Sublime Porte Ottomane les très- Excellents et très-honorables, Esseid - Said, Mohammed Ghalib-Effendi, actuel Kéhaya Bey de la Sublime Porte Ottomane; Mufti-Zadé Ibrahim-Selim Effendi Cazi - Asker d'Anatolie, actuel juge de l'armée ottomane et Abdul-Hamid- Effendi actuel Yenitcherileri Kiatibi; lesquels étant assemblés à Bucharest, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs sont convenus des articles suivants:

Article I.

L'inimitié et les différends qui ont subsisté jusqu'à présent entre les deux hauts Empires, cesseront par le présent Traité, tant sur terre que sur mer, et il y aura à perpétuité paix, amitié, et bonne intelligence entre Sa Majesté l'Empereur et Padichah de toutes les Russies, et Sa Majesté l'Empereur et Padichah des Ottomans, Leurs Héritiers et Successeurs au Trône et entre

Leurs Empires respectifs,

Les deux Hautes Parties contractantes donneront une attention spéciale à empêcher tout ce qui pourrait faire naître l'inimitié entre les sujets respectifs. Elles rempliront exactement tout ce qui est arrêté par le présent Traite de paix, et observeront rigoureusement qu'à l'avenir il ne soit commis de part et d'autre, ni publiquement ni en secret, aucun procédé contraire au susdit traite.

Article II.

Les Hautes Parties contractantes, en rétablissant ainsi entre Elles une sincère amitié, accordent une amnistie et un pardon général à tous ceux de Leurs sujets qui pendant le cours de la guerre qui vient d'être terminée, ont pris part dans les opérations militaires, ou de quelque autre manière que ce soit, contre les intérêts de Leur Souverain et de leurs pays. En vertu de cette amnistie qui leur est accordée, aucun d'eux ne sera dorénavant vexé, ni poursuivi pour sa conduite passée, mais chacun retournant dans ses foyers jouira tranquillement des biens qu'il possédait précédemment, sous la garde et protection des lois, également avec les autres.

Article III.

Tous les Traités, Conventions, Actes et Stipulations conclus et arrêtés à différentes époques, connues entre la Cour Impériale de Russie et la Sublime Porte Ottomane, sont pleinement confirmés, à l'exception seulement des articles auxquels il a été successivement apporté des changements, tant par le présent Traité que par les Traités précédents; et les deux Hautes Parties contractantes s'engagent à les observer religieusement et inviolablement.

Article IV.

Par l'article premier des préliminaires précédemment signés, il est stipulé, que la rivière du Pruth, depuis son entrée en Moldavie jusqu'à son confluent avec le Danube, et la rive gauche du Danube, depuis ce confluent jusqu'à la bouche de Kili et à la mer, formeront la limite des deux Empires. Cette bouche sera commune à l'un et à l'autre. Les petites îles inhabitées avant la guerre, et qui, à partir de vis-à-vis Ismail jusqu'à ladite bouche de Kili, sont plus près de la rive gauche, laquelle doit appartenir à la Russie, ne seront possédées par aucune de ces puissances. Il n'y sera point élevé dorénavant des fortifications, ni des édifices; elles resteront désertes, et les sujets respectifs pourront les fréquenter seulement

pour y pêcher et pour y couper du bois. Les côtés des deux grandes îles qui sont situées vis-à-vis d'Jsmail et de Kili, resteront également déserts et inhabités, dans l'étendue d'une heure de distance, à partir du point le plus rapproché de la susdite rive gauche du Danube; cet espace sera marqué par des signaux, les habitations existant avant la guerre, ai nul que le vieux Kili restant hors de cette ligne de démarcation. En conséquence du susdit article, la Sublime Porte Ottomane cède et abandonne à la Court Impériale de Russie les pays situés à la rive gauche du Pruth, avec les forte resses, bourgs, villages et habitations qui s'y trouvent, et le milieu de la rivière du Pruth sera ta limite entre les deux hauts Empires.

Les bâtiments marchands des deux Cours pourront naviguer comme auparavant dans ladite embouchure de Kili, ainsi que sur tout le cours du Danube Quant aux bâtiments de guerre de la Cour Impériale de Russie ils pourront y naviguer, depuis l'embouchure de Kili, jusqu'au confluent de la rivière du Pruth avec le Danube.

Article V.

Sa Majesté l'Empereur et Padichah de toutes les Russies rend et restitué: à la Sublime Porte Ottomane le territoire de la Moldavie situé à la rive droit de la rivière du Pruth, ainsi que la grande et petite Valachie, avec les forteresses, dans l'état où elles se trouvent actuellement, les villes, bourgs, villages, habitations et tout ce que contiennent ces Provinces, ainsi que les îles du Danube, à l'exception de celles spécifiées dans l'Article quatrième du présent Traité.

Les actes et stipulations relatifs aux privilèges de la Moldavie et de la Valachie, lesquels existaient et étaient observés jusqu'à l'époque de cette guerre, sont confirmés, ainsi qu'il a été stipulé dans l'article cinquième des préliminaires. On exécutera exactement les clauses de l'article quatrième du Traité de Jassy, portant: qu'il ne soit exigé aucun paiement pour d'anciènes comptes, ni les tributs pour tout le temps de la guerre; que les habitants des deux Provinces seront exempts de tout impôt pendant deux ans, à compter du jour de l'échange des ratifications; et qu'il sera donné un terme à ceux des habitants de ces Provinces qui voudront passer ailleurs, il est entendu que le terme sera prolongé de quatre mois, et que la Sublime Porte accordera que le tribut de la Moldavie soit réglé proportionnellement à son territoire actuel.

Article VI.

Indépendamment de la frontière du Pruth, celles du côté de l'Asie et des autres lieux, sont rétablies entièrement, comme elles étaient anciennement avant la guerre, ainsi qu'il est stipulé par l'article troisième des préliminaires. En conséquence la Cour Impériale de Russie rend et restitue à la sublime Porte Ottomane en l'état où ils se trouvent actuellement, les forteresses et châteaux, situés dans l'intérieur de cette frontière et conquis par Ses armes, ainsi que les villes, bourgs, villages, habitations et tout ce que contient ce pays.

Article VII.

Les habitants Mahométans des pays cédés à la Cour Impériale de Russie, lesquels pourraient s'y trouver par une suite de la guerre, et les naturels d'autres contrées, lesquels seraient restés pendant la guerre dans ces mêmes pays cédés, passeront, s'ils le veulent, sur le territoire de la Sublime Porte, avec leurs familles et leurs biens, et y resteront à perpétuité sous Sa domination. Outre qu'il ne leur sera pas fait en cela le moindre empêchement, il leur est permis de vendre leurs biens, à qui ils voudront des habitants du pays, et d'en faire passer le produit dans les Etats Ottomans. La même permission est accordée aux naturels des susdits pays cédés qui y ont des possessions et qui se trouvent aujourd'hui sur le territoire de la Sublime Porte.

En conséquence, il leur sera accordé aux uns et aux autres un terme de dix-huit mois, à compter de la date de l'échange des ratifications du présent Traité, pour l'arrangement de leurs intérêts susmentionnés. De même, les Tartares de la horde de Yédissan, qui pendant le cours de cette guerre ont passé de la Bessarabie en Russie, pourront, s'ils le veulent, retourner dans les Etats Ottomans, mais à condition que la Sublime Porte sera tenue de rembourser à la Cour Impériale de Russie, les frais qui peuvent avoir été faits pour le transport et l'établissement de ces Tartares.

En réciprocité, les Chrétiens qui ont des possessions dans les pays cédés à la Cour de Russie, ainsi que ceux qui étant natifs de ces mêmes pays, se trouvent actuellement dans d'autres contrées Ottomanes, pourront, s'ils le veulent, passer et s'établir dans les susdits pays cédés, avec leurs familles et leurs biens. Il ne leur sera fait en cela aucun empêchement, et il leur est permis de vendre les biens de toute espèce qu'ils possèdent sur le territoire de la Sublime Porte, à ceux des habitants des mêmes contrées Ottomanes, et d'en transporter le produit dans les Etats de l'Empire de Russie; il leur sera également accordé pour cet objet le même terme de dix-huit mois, à compter de la date de l'échange des ratifications du présent Traité de paix.

Article VIII.

Conformément à ce qui est stipulé par l'article quatrième des préliminaires, quoiqu'il soit certain que la sublime Porte, par une suite de ses principes, usera de clémence et de générosité envers la nation Servienne, qui est, abantiquo, sujette et tributaire de cette puissance, cependant, vu la part que les Serviens ont prise dans les opérations de cette guerre, il a été jugé convenable de stipuler expressément leur sûreté. En conséquence, la Sublime Porte accorde aux Serviens un pardon et une amnistie générale, et ils ne pourront être inquiétés en aucune manière pour leurs actions passées.- Les fortifications qu'ils peuvent avoir élevées par une suite de la guerre, dans les pays qu'ils habitent, et qui n'y existaient point anciennement, devenant désormais inutiles, seront détruites, et la Sublime Porte rentrera en

possession comme elle Pelait par le passé, de toutes les forteresses, palanques et autres lieux fortifiés qui existent de tout temps, avec l'artillerie, les munitions et autres objets et ustensiles militaires, et Elle y établira des garnisons suivant que bon lui semblera. Mais afin que ces garnisons ne commettent contre les Serviens aucune espèce de vexations, au mépris des droits de sujets, la Sublime Porte, mue par un sentiment de clémence, réglera avec la nation Servienne, les sûretés qui seront nécessaires à cet effet. Elle accordera aux Serviens, sur leurs instances, les mêmes avantages dont jouissent ses sujets des îles de l'Archipel et d'autres contrées, et leur fera éprouver les effets de Sa haute clémence, en leur abandonnant à eux-mêmes l'Administration de leurs affaires intérieures, ou fixant la masse de leur tribut, en les recevant de leurs propres mains et Elle réglera enfin tous ces objets de concert avec la nation Servienne.

Article IX.

Tous les prisonniers de guerre, tant hommes que femmes, de quelque nation et condition qu'ils soient, qui se trouvent dans les deux Empires, doivent aussitôt après l'échange des ratifications du présent Traité de paix, être délivrés et rendus sans la moindre rançon, ou paiement, à l'exception toutefois les Chrétiens qui ont embrassé de leur propre volonté la religion Mahométane dans les Etats de la Sublime Porte, et des Mahométans qui, également de leur plein gré, ont embrassé la religion Chrétienne dans les Etats de l'Empire de Russie.

On en agira de même à l'égard de ceux des sujets Russes qui, après la signature du présent Traité de paix, seraient tombés par quelque accident en captivité, et qui peuvent se trouver dans les pays appartenant à la Sublime Porte, La Cour de Russie promet de son côté d'en user de même envers tous les sujets de la Sublime Porte. Il ne sera point exigé de remboursement des sommes qui ont été employées par les deux Hautes Parties contractantes à l'entretien des prisonniers. En outre, chacune des deux Parties fournira à ces prisonniers tout ce qui leur sera nécessaire pour leur voyage jusqu'à la frontière, où ils seront échangés» par des commissaires respectifs.

Article X.

Toutes les affaires et réclamations des sujets respectifs, suspendues pm l'événement de la guerre, ne seront point abandonnées, et elles seront reprise et terminées, suivant le droit, après la conclusion de la paix. Les créance-, que les sujets respectifs peuvent avoir les uns envers les autres, ainsi que celles sur le fisc, seront promptement et entièrement liquidées.

Article XI.

Après la conclusion du Traité de paix entre les deux hauts Empires, et l'échange des ratifications des deux Souverains, les troupes de terre et la flottille de la Cour Impériale de Russie procéderont à l'évacuation du territoire di

l'Empire Ottoman. Mais, comme il est nécessaire de la combiner avec la distance des lieux et leurs circonstances, les deux Hautes Parties contractantes sont convenues d'établir le terme de trois mois, à dater du jour de l'échange des ratifications, pour l'entière évacuation, tant du côté de la Moldavie et de la Valachie, que de celui de l'Asie.

En conséquence, depuis le jour de l'échange des ratifications, jusqu'à l'expiration du susdit terme, les troupes de terre de la Cour Impériale de Russie, évacueront entièrement tant du côté de l'Europe que de celui de l'Asie, tous les pays qui sont restitués à la Sublime Porte Ottomane par le présent Traité; la flottille et tous les bâtiments de guerre sortiront également des eaux de la Sublime Porte Ottomane.

Tant que les troupes Russes se trouveront dans les pays et forteresses, qui conformément au présent Traité de paix, doivent être restitués à la Sublime Porte Ottomane, jusqu'à l'expiration du terme de l'évacuation, l'administration et l'ordre de choses resteront tels qu'ils sont actuellement, sous la domination de la Cour Impériale de Russie; la Sublime Porte Ottomane ne s'en mêlera aucunement jusqu'au terme de la sortie de toutes les troupes. Elles se pourvoiront de toutes les provisions de bouche et autres objets nécessaires, jusqu'au dernier jour de leur sortie, de la même façon qu'elles s'en sont pourvus jusqu'à présent.

Article XII.

Toutes les fois que le Ministre ou le chargé d'affaires de la Cour Impériale de Russie, résidant à Constantinople, présentera une Note pour demander, en vertu de l'article VII du Traité de Jassy, la réparation des dommages causés aux sujets et négociants de la Cour Impériale de Russie par les Corsaires des Régences d'Alger, du Tunis, et de Tripoly, ou bien pour faire des réclamations sur des objets relatifs aux stipulations du Traité de Commerce, lequel est confirmé, et qui auraient occasionné des discussions et des plaintes, la Sublime Porte Ottomane donnera Son attention à l'exécution de ce que prescrivent les Traités, et à ce que les susdits objets soient poursuivis et terminés, sans qu'il soit apportée la moindre négligence dans les injonctions et intimations nécessaires à cet égard. La Cour Impériale de Russie observera un procédé semblable envers les sujets de la Sublime Porte conformément aux stipulations commerciales.

Article XIII.

Après la conclusion du présent Traité de paix, la Cour Impériale de Russie consent à ce que la Sublime Porte Ottomane, d'après l'identité du culte religieux avec les Persans, puisse employer ses bûs offices pour que la guerre entre la Cour de Russie et cette Puissance soit terminée et la paix rétablie entre elles, de leur consentement mutuel.

Article XIV.

Après l'échange des ratifications du présent Traité de paix par les Plénipotentiaires suprêmes des deux Empires, on enverra respectivement et sans délai des ordres à tous les Commandants de troupes, tant sur terre que sur mer, pour faire cesser les hostilités. Celles qui auront été commises après la signature du présent Traité, seront considérées comme non avenues, et n'apporteront aucun changement aux stipulations faites par ce Traité. De même tout ce qui, dans cet intervalle, aura été conquis par l'une ou l'autre des Hautes Parties contractantes, sera restitué sans délai.

Article XV.

Lorsque les Plénipotentiaires respectifs auront signé le présent Traité de paix, le suprême Plénipotentiaire de Sa Majesté Impériale de toutes les Russies, et le suprême Visir de la Sublime Porte Ottomane le ratifieront, et les Actes en seront échangés par [es mêmes Plénipotentiaires dans l'espace de dix jours après la signature du Traité, ou plus tôt si faire se peut.

Article XVI.

Le présent Traité de paix perpétuelle sera confirmé et ratifié de la part de Sa Majesté l'Empereur et Padichah de Russie, et de la part de Sa Majesté l'Empereur et Padichah des Ottomans, par des ratifications solennelles munies de leur propre écrit- et signature, suivant l'usage, et elles seront échangées par les Plénipotentiaires respectifs au lieu même, où ce présent Traité de paix la Sublime Porte, et il n'y sera point élevé de part et d'autre de nouvelles fortifications.

Le présent Acte séparé en deux Articles, a été rédigé, signé et scellé par Nous en vertu des Pleins pouvoirs dont nous sommes munis et échangé contre un Acte pareil, signé et scellé par les susdits Plénipotentiaires de la Sublime Porte Ottomane et les Ratifications en seront échangées dans le terme convenu. Fait à Bucarest, le 16 Mai 1812.

(L. S.) A. d'Italinsky.

(L. S.) Jean de Sabanéeff.

(L. S.) J[oseph] de Fonton,

Confirmé par le comte de Koutousoff, Commandant en Chef.

ТРАКТАТ, ЗАКЛЮЧЕННЫЙ В БУХАРЕСТЕ 16 МАЯ 1812 ГОДА

Во имя Господа всемогущего!

Его Императорское Величество всепресветлейший и державнейший великий государь император и самодержец Всерос сийский, и Его Величество всепресветлейший и державнейший великий государь император Оттоманский, имея искреннее взаимное желание, дабы продолжающаяся настоящая между обоюдными державами война прекращена, мир же, дружба и доброе согласие прочным образом восстановлены были, рассудили за благо сие праведное и спасительное дело препоручить старанию и руководству главных уполномоченных к тому, и именно: от Его Императорского Величества самодержца Всероссийского, сиятельнейшего графа Голенищева-Кутузова, генерала от инфантерии, главнокомандующего армией, всех российских орденов, большого креста императорско-австрийского ордена Марии Терезии кавалера и командора державного ордена Св. Иоанна Иерусалимского, а от Его Величества императора Оттоманского, сиятельнейшего и высокопревосходительного господина Верховного визиря Блистательной Порты Оттоманской Агмед-паши, с тем, чтоб для постановления, заключения и подписания мирного договора избраны, назначены и подлежащей полной доверенностью от обеих сторон снабжены были достойные особы; вследствие чего от стороны Российской императорской избраны, назначены и уполномочены превосходительные и высокопочтенные господа: Андрей Италийский, Его Императорского Величества тайный советник, и прочее, Иван Сабанеев, от армии Его Императорского Величества генерал-лейтенант, начальник Генерал-штаба Дунайской большой армии, и прочее, и Иосиф Фонтон, Его Императорского Величества действительный статский советник, и прочее; со стороны же Блистательной Порты Оттоманской превосходительные и высокопочтенные господа: Эссеид Сайд Магоммед Халиб-ефенди, действительный кегай-бей Блистательной Порты Оттоманской; Муфти-заде Ибрагим Селим-ефенди, кази-аскир анадольский, действительный судья армии Оттоманской, и Лбдул Гамид-ефен-ди, действительный еничерилери киатиби, которые, собравшись в городе Бухаресте, по размене своих полномочий, постановили нижеследующие статьи:

Статья 1. Вражда и несогласие, существовавшие досель между обеими высокими империями, прекращаются отныне впредь сим трактатом, как на суше, гак и на воде, и да будет на веки мир, дружба и доброе согласие между Его Императорским Величеством самодержцем и падишахом Всероссийским и Его

Величеством императором и падишахом Оттоманским, их наследниками и преемниками престолов и обоюдными их империями.

Обе Высококодоговлринлющиеен Стороны приложат неусыпное старание об отвращении всего, что могло бы причинить вражду между обоюдными подданными; они исполнят в точности все, сим мирным трактатом постановленное, и будут строго наблюдать, чтобы впредь ни с той, ни с другой стороны, ни явным, ни тайным образом не было постуваемо вопреки настоящему трактату.

Статья 2. Обе Высокие Договаривающиеся Стороны, восста-новляя, таким образом, между собой искреннюю дружбу, соизволяют на амнистию и общее прощение всем тем из их подданных, кои, в продолжении оконченной теперь войны, участвовали в военных действиях, или каким бы то ни было образом, вопреки интересам их государей и государств. Вследствие сей им дарованной амнистии, никто из них не будет, впредь обижаем или притесняем за прошедшие их поступки, но всяк, возвратившийся в свое жилище, будет пользоваться имением, коим он прежде владел, под защитой и покровительством законов, наравне с другими.

Статья 3. Все трактаты, конвенции, акты и постановления, учиненные и заключенные в разные времена между Российским Императорским двором и Блистательной Портой Оттоманской, во всем совершенно подтверждается как сим трактатом как и предыдущими, выключая токмо те статьи, кои во временам были подвержены переменам; и обе Высокие Договаривающиеся Стороны обязываются соблюдать их свято и нерушимо.

Статья 4. Первой статьей предварительных пунктов, наперед уже подписанных, постановлено, что река Прут со входа ее в Молдавию до соединения ее с Дунаем и левый берег Дуная с сего соединения до устья Килийского и до моря, будут составлять границу обеих империй, для коих устье сие будет общее. Небольшие острова, кои до войны не были обитаемы, и начиная напротив Измаила до помянутого устья Килийского находятся ближе к левому берегу, имеющему принадлежать России, не будут обладаемы ни единой из обеих держав, и на оных впредь никаких не делать укреплений, ни строений, но островки сии останутся пусты, и обоюдные подданные могут туда приезжать единственно для рыболовли и рубки леса. Стороны двух больших островов, лежащих напротив Измаила и Килии, также пустыми и незаселенными останутся пространством на час расстояния, начиная с самого ближайшего пункта помянутого левого берега дунайского; пространство сие будет означено знаками, а жилища до войны бывшие, равно и старая Килия, останутся за сей порубежной чертой.

Вследствие вышепомянутой статьи, Блистательная Порта Оттоманская уступает и отдает Российскому Императорскому двору земли, лежащие по левому берегу Прута, с крепостями, местечками, селениями и жилищами, тамо находящимися, средина же реки Прута будет границей между обеими высокими империями.

Купеческие корабли обоих Дворов могут, как и прежде, въезжать в помянутое устье Килийское, а равно и по всему течению реки Дуная. А что касается до военных кораблей Российского Императорского двора, то оные могут там ходить с Килийского устья до соединения реки Прута с Дунаем.

Статья 5. Его Величество император и падишах Всероссийский отдает и возвращает Блистательной Порте Оттоманской землю Молдавскую, лежащую на правом берегу реки Прута, а также Большую и Малую Валахию, с крепостями, в таком состоянии, как они теперь находятся, с городами, местечками, селениями, жилищами и со всем тем, что в сих провинциях ни заключается, купно с островами дунайскими, выключая вышесказанные в четвертой статье сего трактата.

Акты и постановления касательно привилегий Молдавии и Валахии, кои существовали и соблюдаемы были до сей войны, подтверждаются на таком основании, как постановлено в пятой статье предварительных пунктов. Изображенные в четвертой статье Ясского трактата условия будут в точности исполнены, и которые гласят тако: не требовать никакого платежа за старые счета, ни податей за все военное время, напротив того жителей сих обеих провинций уволить от всяких налогов впредь на два года, считая со дня размена ратификаций; и дать срок жителям сих провинций, желающим оттуда переселиться в другие места. Само по себе разумеется, что сей срок будет продолжен на четыре месяца, и что Блистательная Порта согласится подати Молдавии сообразить по соразмерности теперешней ее земли.

Статья 6. Кроме границы реки Прута, границы стороны Азии и других мест восстанавливаются совершенно так, как оные были прежде до войны, и как постановлено в третьей статье предварительных пунктов. Вследствие чего Российский Императорский двор отдает и возвращает Блистательной Порте Оттоманской, в таком состоянии, в каком теперь находятся крепости и замки, внутри сей границы лежащие и оружием его завоеванные, купно с городами, местечками, селениями, жилищами и со всем тем, что сия земля в себе содержит.

Статья 7. Магометанские жители уступленных земель Российскому Императорскому двору, которые могли бы в оных находиться по причине войны, и природные жители других мест, остававшиеся в продолжение войны в

сих же уступленных землях, могут, буде пожелают, перейти в области Блистательной Порты с их семействами и именем и там навсегда остаться под ее властью; в чем им не токмо ни малейшего не будет чинимо препятствие, но и позволится им продать свое имение кому пожелают из тамошних подданных и вырученные за то деньги перевести в земли оттоманские. Таковое же позволение дается и природным жителям помянутых уступленных земель, имеющим тамо свои владения и находящимся теперь в областях Блистательной Порты.

На сей конец дается тем и другим восемнадцать месяцев сроку, начиная со дня размена ратификаций сего трактата, для распоряжения их вышепомянутых дел. Равным образом и татары орды Едиссапской, перешедшие в продолжение сей войны из Бессарабии в Россию, могут, буде пожелают, возвратиться в области оттоманские, но с тем, что Блистательная Порта будет тогда обязана заплатить Российскому Императорскому двору за издержки, кои могли быть употреблены на перевоз и обзаведение сих татар.

Напротив того, христиане, имеющие владения в землях, Российскому двору уступленных, а также и те, кои, будучи уроженцы сих самих земель, находятся теперь в других местах оттоманских, могут, буде пожелают, перейти и поселиться в помянутых уступленных землях, с их семействами и имуществом; в чем им не будет чинимо никакого препятствия, и им позволяется продать имение всякого рода, каким они владеют в областях Блистательной Порты, жителям тех же мест оттоманских, и вырученные за то деньги перевести в области Российской империи, им также дастся на сей конец, восемнадцать месяцев сроку, считая со дня размена ратификаций; настоящего мирного трактата.

Статья 8. Сообразно тому, что постановлено четвертой статьей предварительных пунктов, хотя и нет никакого сомнения, что Блистательная Порта по правилам своим употребит снисхождение и великодушие против народа сербского, как издревле подданного сей державе и дань ей платящего, однако ж, взирая на участие, какое сербы принимали в действиях сей войны, признано за приличное! постановить нарочные условия о их безопасности. Вследствие чего Блистательная Порта дарует сербам прощение и общую амнистию, и они никоим образом не могут быть беспокоиваемы за прошедшие их деяния. Крепости, какие могли они построить по случаю войны в землях ими обитаемых, и коих там совсем не было прежде, будут, так как оные для будущего времени бесполезны, разрушены, и Блистательная Порта вступит во владение по-прежнему всеми крепостями, паданками и другими укрепленными местами всегда существующими, с артиллерией, военными припасами и другими предметами и военными снадобьями, и она там учредит гарнизоны по своему благоусмотрению. Но дабы сии гарнизоны не

делали сербам никаких притеснений, в противность прав подданным принадлежащих; то Блистательная Порты, движимая чувствием милосердия, примет на сей конец с народом сербским меры, нужные для его безопасности. Она дарует сербам, по их просьбам, те самые выгоды, коими пользуются подданные ее островов Лрхипелагских ! и других мест, и дает им восчувствовать действие великодушия ее, предоставив им самим управление внутренних дел их, определив меру их податей, получая оные из собственных их рук, и она распо-рядит, наконец, всеми сими предметами обще с народом сербским.

Статья 9. Все военнопленные, как мужеского так и женского пола, какого бы они народа и состояния ни были, находящиеся в обеих империях, должны, вскоре по размене ратификаций сего мирного трактата, возвращены и выданы быть без малейшего выкупа или платежа, выключая однако христиан, принявших по собственной их воле веру магометанскую в областях Блистательной Порты, и магометан, также по совершенному их желанию принявших веру христианскую в областях империи Российской.

Таким же образом поступаемо будет и с теми российскими подданными, кои по подписании сего мирного трактата попались бы по какому-нибудь случаю в плен, и которые могут находиться в областях, Блистательной Порте принадлежащих. Российский двор обещает со своей стороны поступать в том равномерно со всеми подданными Блистательной Порты.

За суммы, употребленные обеими Высокими Договаривающимися Сторонами на содержание пленных, не требовать никакого платежа. Сверх того, каждая из обеих сторон снабдит сих пленных всем тем, что им будет нужно на проезде до границы, где они обоюдными комиссарами разменены будут.

Статья 10. Все дела и требования обоюдных подданных, отложенные по причине войны, не будут оставлены, но опять рассмотрены и решены, в силу законов, по заключении мира. Долги, какие обоюдные подданные МО17Т иметь одни на других, а равно и долги на казне, имеют быть немедленно и сполна заплачены.

Статья 11. По заключении мирного трактата между обеими высокими империями, и по размене ратификаций обоих государей, войска сухопутные и флотилия Российского Императорского двора выйдут из предлогов империи Отгоманской. Но как нужно сообразить сей выход с расстоянием мест и их обстоятельств, то обе Высокие Договаривающиеся Стороны согласились назначить трехмесячный срок, считая со дня размена

ратификаций, для окончательного выхода, как со стороны Молдавии и Валахии, так и со стороны Азии. Вследствие того, со дня размена ратификаций до истечения помянутого срока, сухопутные войска Российского Императорского двора совсем выйдут как со стороны европейской, так и со стороны азиатской, из всех земель, возвращенных Блистательной Порте Оттоманской сим трактатом; флотилия и все военные суда также оставят воды Блистательной Порты Оттоманской.

Пока войска российские будут находиться в землях и крепостях, имеющих возвращены быть Блистательной Порте Оттоманской сообразно настоящему мирному трактату, до истечения срока для выхода войск положенного, до тех пор управление и порядок вещей останутся в таком состоянии, в каком они теперь существуют, под властью Российского Императорского двора, и Блистательная Порта Оттоманская никоим образом не будет в то мешаться до истечениясрока, назначенного для выхода всех войск, которыебудут снабдевать себя всеми съестными припасами и другими нужными предметами до последнего дня их выхода, таким образом, как они себя там поныне снабжали.

Статья 12. Когда министр или поверенный в делах Российского Императорского двора, пребывающий в Константинополе, представит записку для истребования, по силе статьи VII Ясского трактата, удовлетворения за убытки, причиненные подданным и купцам Российского Императорского двора корсарами правительств алжирского, тунисского и трипольского или для учинения протестов по предметам, относящимся к постановлениям торгового трактата, подтвержденного, и кои причинили бы споры и жалобы; в таком случае Блистательная Порта Оттоманская обратит внимание свое на исполнение того, что предписывают трактаты, и чтобы помянутые предметы были исследованы и решены, без всякого упущения предписаний и публикаций на таковой конец издаваемых. Российский Императорский двор будет тоже самое наблюдать в рассуждении подданных Блистательной Порты сообразно торговым постановлениям.

Статья 13. По заключении сего мирного трактата, Российский Императорский двор соглашается на то, чтобы Блистательная Порта Оттоманская, по сходству богослужения с персианами, употребила добрые услуги свои, дабы война между Двором Российским и Персидской державой была кончена, и между ими восстановлен мир по взаимному их согласию.

Статья 14. По размене ратификаций сего мирного трактата главноуполномоченными обеих империй, будут отправлены взаимно и без отлагательства повеления ко всем начальникам войск, как сухопутных, так и

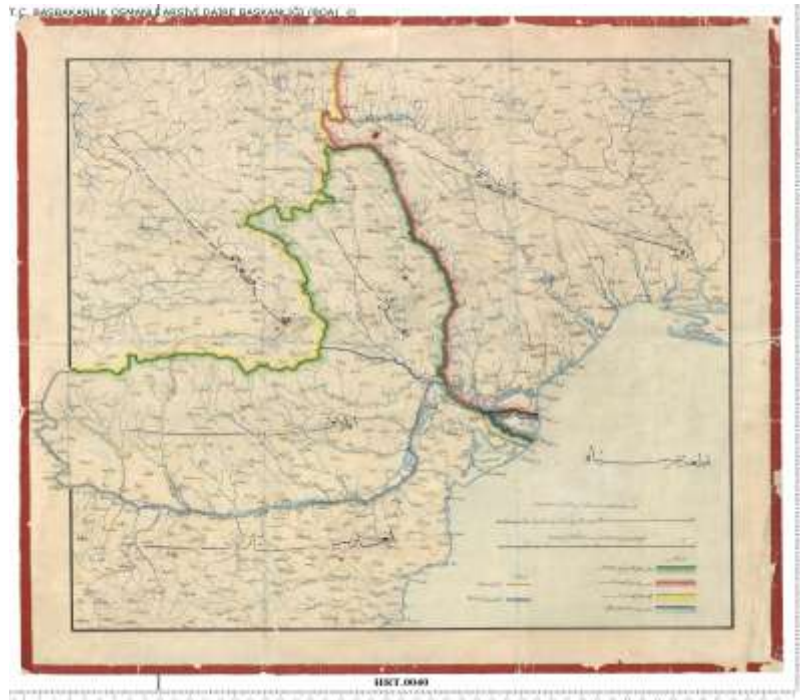
морских, о прекращении неприятельских действий; воспоследовавшие же после подписания настоящего трактата имеют быть почтены как бы неслучившимися, и не причинят никакой перемены в постановлениях, изображенных в сем трактате, равным образом и все то, что в сие междоверие было бы завоевано той или другой из Высоких Договаривающихся Сторон будет возвращено немедленно.

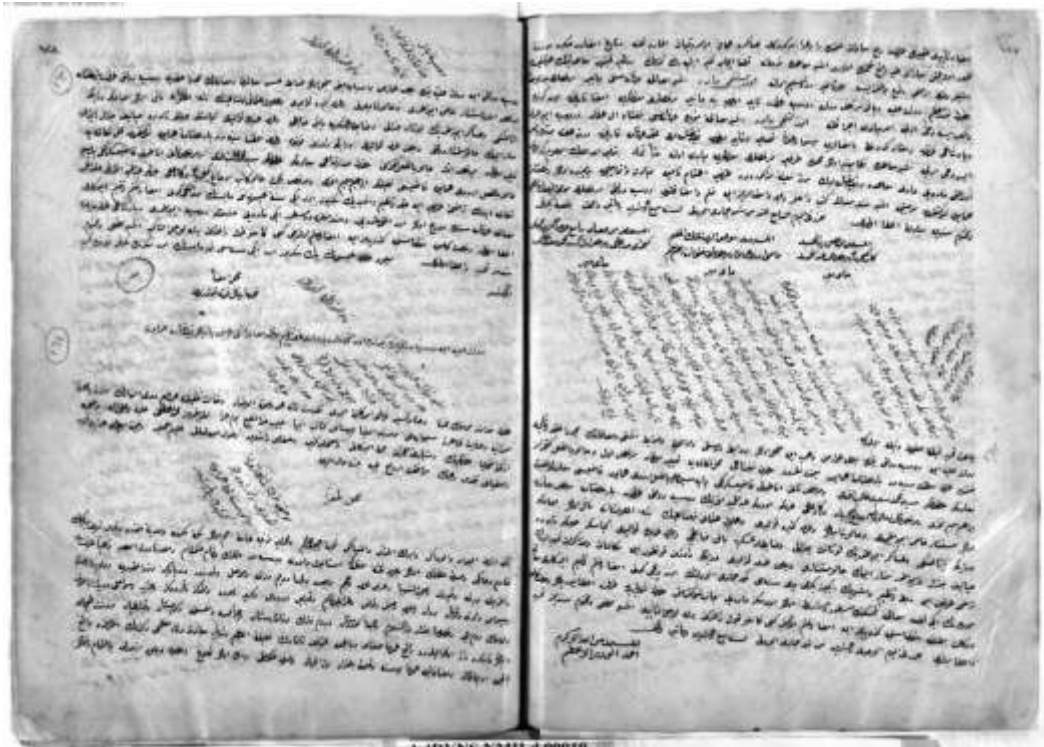
Статья 15. По подписании сего мирного трактата обоюдными полномочными, главноуполномоченный Его Величества императора Всероссийского и Верховный визирь Блистательной Порты Оттоманской подтвердят оный, и акты тому будут разменены теми же полномочиями в десять дней* после подписания сего трактата, и скорее, буде можно.

Статья 16. Настоящий трактат вечного мира со стороны Его Величества императора и падишаха Всероссийского и со стороны Его Величества императора и падишаха Оттоманского, имеет быть утвержден и ратификован торжественными ратификациями за подписаниями собственноручными Их Величеств, которые разменены быть должны обоюдными полномочными в том же месте, где и самый сей мирный трактат заключен, в четыре недели, или буде можно и скорее, считая со дня заключения сего трактата.

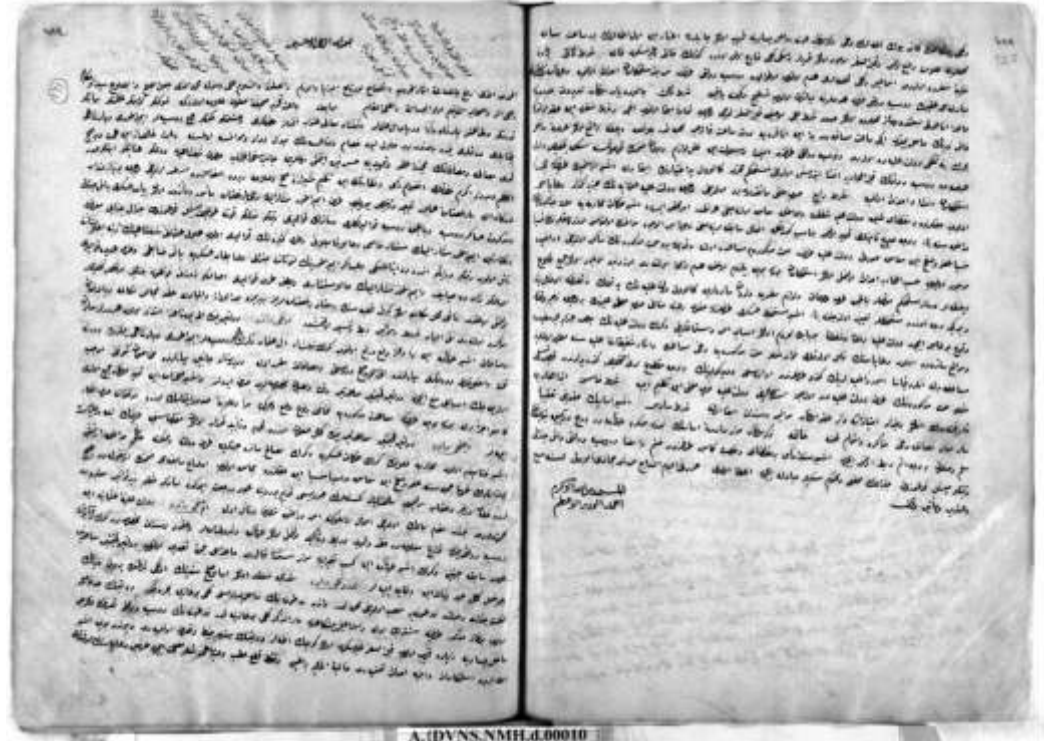
Настоящий мирный акт, содержащий в себе шестнадцать статей, и который будет совершен разменом взаимных ратификаций в постановленный срок, по силе наших полномочий подписан, печатями нашими утвержден и разменен на другой подобный, подписанный вышеупомянутыми полномочными Блистательной Порты Оттоманской и утвержден их печатями.

Учинено в Бухаресте, мая 26-го дня 1812 года.

A. [DvNS.NMH.0.00010

A. [DvNS.NMH.0.00010